

Podmínky poskytnutí sociálně – právní ochrany dětí v obci Rybí

ze dne 16. 3. 2015

aktualizace 1x ročně

Obsah:

- 1. Akutní ohrožení života nebo zdraví nezletilého dítěte str. 2 – 3**
- 2. Dítě se závažnými a opakovanými poruchami chování a jednání str. 4 - 5**
- 3. Domácí násilí str. 6 - 7**
- 4. Nezletilý cizinec bez doprovodu str. 8 - 9**
- 5. Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě str. 10 - 11**
- 6. Náhradní rodinná péče - adopce (osvojení), poručenská a pěstounská péče str. 12 - 14**
- 7. Řešení právního postavení dítěte při rozpadu soužití rodičů str. 15 - 16**
- 8. Těhotná nezletilá žena str. 17 - 18**
- 9. Úmrtí rodičů (rodiče) nezaopatřeného dítěte str. 19 -20**

Zpracovala sociální komise obce Rybí dne 11. 3. 2015

Schválila Rada obce Rybí dne 16. 3. 2015 č.j: 100/9/2015

1. Akutní ohrožení života nebo zdraví nezletilého dítěte

Základní informace k životní situaci

V případě, že dojde k ohrožení života nebo zdraví dítěte a řešení nesnese odkladu, je nutné kontaktovat Policii ČR, která oznámí tuto skutečnost sociálnímu pracovníkovi na jeho služební telefon.

Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Každý občan, který zjistí akutní ohrožení života nebo zdraví nezletilého dítěte. V případě, že sociální pracovník vyhodnotí situaci tak, že je skutečně nutné okamžitě zasáhnout ve prospěch nezletilého dítěte, podá návrh k soudu na vydání předběžného opatření, na základě kterého je dítě následně předáno osobě či zařízení, která jsou k tomu určena.

Jaké jsou podmínky a postup pro řešení životní situace

Zákonné normy, které se vztahují k situacím, kdy je ohrožené dítě, jsou dvojího druhu. Jednak je to zákon o sociálně-právní ochraně dětí (č.359/1999 Sb.) jednak trestní zákoník (č.40/2009 Sb.), kde je uvedeno, že nepřekážení trestného činu (tedy situace, kdy trestnému činu nezabráníme) či jeho neoznámení (víme, že byl trestný čin spáchán, a necháme si to pro sebe) může vést k tomu, že budeme sami stíháni (dopustíme se sami činu trestného).

Na které instituci životní situaci řešit

Policie ČR, Obecní úřad Rybí, Rybí čp. 380, orgán sociálně právní ochrany dětí Městského úřadu v Novém Jičíně

Kde, s kým a kdy životní situaci řešit

S Policií ČR nepřetržitě, s pracovníky Obecního úřadu Rybí a pracovníky orgánu sociálně právní ochrany dětí Městského úřadu v Novém Jičíně v době úředních hodin.

Jaké doklady je nutné mít s sebou

V případě osobního jednání je vhodné předložit občanský průkaz, přijímáme i anonymní sdělení.

Jaké jsou lhůty pro vyřízení

V případě ohrožení zdraví nebo života nezletilého dítěte je soud povinen rozhodnout do 24 hodin od podání návrhu.

Kteří jsou další účastníci (dotčení) řešení životní situace

Okresní soud, zařízení, která mají akreditaci na poskytování pomoci pro děti vyžadující okamžitou pomoc, osoby, kterým je dítě svěřeno do výchovy.

Jaké další činnosti jsou po žadateli požadovány

Oznamovatel může být následně kontaktován Městským úřadem Nový Jičín, oddělením sociálně-právní ochrany dětí, s žádostí o součinnosti při následném řešení situace ohroženého dítěte.

Podle kterého právního předpisu se postupuje

- ✓ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
- ✓ Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Jaké jsou související předpisy

- ✓ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

✓ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

Jaké jsou opravné prostředky a jak se uplatňují

Odvolání proti usnesení nebo rozsudku okresního soudu.

Jaké sankce mohou být uplatněny v případě nedodržení povinností

Předběžným opatřením se zasahuje do rodičovské odpovědnosti rodičů nezletilých dětí, v případě zaviněného ohrožení zájmů a práv nezletilých dětí rodiči nebo osobami odpovědnými za výchovu dětí mohou být rodiče nebo tyto osoby trestně stíhány.

Nejčastější dotazy

Kam se dítě v takové situaci umístí?

Vždy záleží na okolnostech a zvážení sociálního pracovníka, jak situaci řešit. Nejčastěji se děti umísťují k dalším rodinným příslušníkům, pokud nejsou takové osoby, tak pěstounům na přechodnou dobu či do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

2. Dítě se závažnými a opakovanými poruchami chování a jednání

Základní informace k životní situaci

Veškeré situace, které souvisí s problémovým jednáním dítěte a které jsou opakované či dlouhodobé (např. úteky z domova, záškoláctví, zneužívání návykových látek, trestná činnost).

Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Rodiče, osoby odpovědné za výchovu dítěte, dítě, a to i bez vědomí zákonných zástupců. Každý občan je také oprávněn upozornit na závadové chování dětí, nebo na to, že rodiče porušují nebo zneužívají práva vyplývající z rodičovské zodpovědnosti.

Jakým způsobem můžete zahájit řešení životní situace

Kontaktovat orgán sociálně právní ochrany dětí Městského úřadu v Novém Jičíně nebo Obecní úřad Rybí, a to buď osobně, písemně (možné i e-mailem) nebo telefonicky a sdělit veškeré podstatné informace.

Na které instituci životní situaci řešit

Městský úřad Nový Jičín, Divadelní 1, Nový Jičín, odbor sociálních věcí, oddělení sociálně-právní ochrany dětí, pro občany, kteří mají trvalý pobyt v Novém Jičíně a nebo v některé z dalších obcí v daném správním obvodu Městského úřadu Nový Jičín, a to:

Rybí, Straník, Kojetín, Kunín, Bludovice, Hostašovice, Kletná, Suchdol nad Odrou, Jeseník nad Odrou (Blahutovice, Hrabětice nad Odrou, Hůrka, Polouvsí), Starý Jičín (Dub u N.J., Heřmanice u Polomi, Janovice u N.J., Jičina, Palačov, Petřkovice u S.J., Starojická Lhota, Vlčnov), Bartošovice, Bernatice nad Odrou, Hladké Životice, Hukovice, Šenov u Nového Jičína, Libhošť, Sedlnice, Životice u Nového Jičína, Hodslavice, Mořkov

Kde, s kým a kdy životní situaci řešit

V případě, že se občan obrátí na Městský úřad Nový Jičín, s kurátorem pro děti a mládež. Je vhodné se domluvit předem telefonicky, aby byl pracovník na pracovišti, může se stát, že z různých důvodů nemusí být přítomen.

Jaké doklady je nutné mít s sebou

V případě osobního jednání je vhodné předložit občanský průkaz, přijímáme i anonymní sdělení.

Jaké jsou lhůty pro vyřízení

Pokud to časové možnosti dovolují, tak jednáme bezodkladně.

Kteří jsou další účastníci (dotčení) řešení životní situace

Všichni, kteří mohou sdělit podstatné informace k osobě dítěte a jeho nejbližšího okolí. Státní instituce a neziskové organizace, které se podílejí na řešení daného problému.

Jaké další činnosti jsou po žadateli požadovány

Spolupráce s pracovníky sociálně-právní ochrany dětí, a jinými institucemi, případně návštěva odborných pracovišť.

Podle kterého právního předpisu se postupuje

- ✓ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

- ✓ Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

Jaké jsou související předpisy

- ✓ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- ✓ Úmluva o právech dítěte sdělení č. 104/1991 Sb.

Jaké jsou opravné prostředky a jak se uplatňují

Odvolání proti správnímu rozhodnutí. Poučení o opravných prostředcích obsahuje každé správní rozhodnutí.

Jaké sankce mohou být uplatněny v případě nedodržení povinností

Pokuta až do 50.000,-Kč za:

- ✓ maření výkonu ochranné výchovy dítěte, nebo narušení výchovy dítěte svěřeného do výchovy jiného občana, nebo pěstounské péče
- ✓ ponechání dítěte bez náležitého dozoru
- ✓ ponížení nebo použití nepřiměřeného opatření vůči dítěti v úmyslu ponížit jeho lidskou důstojnost

Pokuta až do 20.000,-Kč za:

- ✓ nespolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dětí

3. Domácí násilí

Základní informace k životní situaci

Domácí násilí je fyzické, psychické anebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopností včas tyto incidenty zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah.

Jedná se o situaci, kdy jeden partner systematicky a opakovaně kontroluje a napadá druhého. Ublíží mu cestou zejména fyzického násilí, psychického týrání a sociální izolace (zakazuje mu kontakty s širší rodinou, přáteli atp.). Dále může násilná osoba používat také sexuální násilí a ekonomický tlak (ponechává rodinu bez prostředků a to i na základní potřeby). Pro oběť domácího násilí tím končí autonomie (ve vztahu nemůže rozhodovat o sobě a podílet se na určování chodu rodiny), místo diskuze a vyjednávání, které fungují v běžných vztazích, nastupuje diktování, vyhrožování, terorizování a násilí.

Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Osoba, na níž je domácí násilí páčáno. Na toto chování může však upozornit kdokoliv PČR, Obecní úřad Rybí, lékař, nestátní instituce.

Jaké jsou podmínky a postup pro řešení životní situace

Záleží na konkrétní situaci, v případech ohrožení je nutno kontaktovat Policii České republiky, informace o této problematice poskytnou specializované nestátní organizace, občanská sdružení, orgán sociálně právní ochrany dětí

Jakým způsobem můžete zahájit řešení životní situace

Podáním oznámení na Policii České republiky, kontaktováním Obecního úřadu Rybí, kontaktováním orgánu sociálně právní ochrany dětí Městského úřadu v Novém Jičíně nebo nestátní organizace zabývající se domácím násilím.

Na které instituci životní situaci řešit

Městský úřad Nový Jičín, Divadelní 1, Nový Jičín, odbor sociálních věcí, oddělení sociálně-právní ochrany dětí, Obecní úřad Rybí, případně Policie ČR či státní zastupitelství, Intervenční centra či nestátní organizace zabývající se touto problematikou – Bílý kruh bezpečí (www.bkb.cz), DONA linka (www.donalinka.cz), www.domacinasili.cz

Kde, s kým a kdy životní situaci řešit

S Policií ČR nepřetržitě, s Obecním úřadem Rybí a se sociálními pracovníky oddělení sociálně právní ochrany dětí v Novém Jičíně, v době úředních hodin. V případě policejního vykázání či zákazu vstupu do společného obydlí předá Policie ČR rozhodnutí o vykázání do 24 hodin Intervenčnímu centru, OSPOD a příslušnému soudu. Pracovníci Intervenčního centra na základě tohoto rozhodnutí nejpozději do 48 hodin kontaktují ohroženou osobu a nabídnou jí své služby.

Jaké doklady je nutné mít s sebou

Občanský průkaz či jiný průkaz totožnosti, popřípadě rodné listy nezletilých dětí.

Jaké jsou lhůty pro vyřízení

Policie může násilníka vykázat na 10 dní ze společně obývaného bytu nebo domu. S obětí se v této době zkontaktuje Intervenční centrum a v případě, že ve společném obydlí žijí nezletilé děti, také orgán sociálně právní ochrany dětí. Oběť má možnost podat k soudu návrh na

vydání předběžného opatření, kterým by bylo vykázání prodlouženo až na dobu jednoho měsíce. O návrhu na předběžné opatření musí soud rozhodnout do 48 hodin.

Kteří jsou další účastníci (dotčení) řešení životní situace

Nezletilé děti, další rodinní příslušníci, školská zařízení, zdravotnická zařízení, neziskové organizace zaměřující se na pomoc obětem domácího násilí.

Jaké další činnosti jsou po žadateli požadovány

Oznamovatel může být následně kontaktován Městským úřadem Nový Jičín, oddělením sociálně-právní ochrany dětí, s žádostí o součinnosti při následném řešení situace ohroženého dítěte a jeho rodiny.

Podle kterého právního předpisu se postupuje

- ✓ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR
- ✓ Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- ✓ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- ✓ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Jaké jsou související předpisy

- ✓ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Nejčastější dotazy

Jsem obětí domácího násilí. Co mám dělat?

Všeobecně lze doporučit následující kroky - kontaktujte PČR (tel. číslo 158), vyhledejte lékařské ošetření, požádejte o vystavení lékařské zprávy, která bude obsahovat, kdo Vám zranění způsobil a popis následků napadení, pořídte si fotodokumentaci (vyfotografujte viditelné následky napadení, a to jak tělesná poranění, tak i rozbité věci) a zkontaktujte odborné pracoviště, které požádáte o pomoc při dalším řešení situace.

4. Nezletilý cizinec bez doprovodu

Základní informace k životní situaci

Cizinec mladší 18 let odloučený od svých rodičů nebo jiných osob odpovědných za jeho výchovu se ocitne bez doprovodu na území ČR.

Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Jakákoliv fyzická nebo právnická osoba.

Jaké jsou podmínky a postup pro řešení životní situace

Na základě oznámení o zjištěné, popř. zadržené nezletilé osobě bez doprovodu nebo její zanechání matkou cizinkou po porodu ve zdravotnickém zařízení, zajistí obecní úřad obce s rozšířenou působností ve spolupráci s příslušným obecním úřadem přijetí nezbytných opatření k ochraně nezletilého cizince bez doprovodu, včetně zajištění potřebné zdravotní péče.

Jakým způsobem můžete zahájit řešení životní situace

Podáním oznámení Obecnímu úřadu Rybí, Městskému úřadu NJ, oddělení sociálně-právní ochrany dětí, popřípadě Policii ČR.

Kde, s kým a kdy životní situaci řešit

Se sociálními pracovníky odboru sociálních věcí, oddělení sociálně právní ochrany dětí, a to v době úředních hodin, mimo tuto dobu je potřeba v případě neodkladnosti kontaktovat Policii ČR, která oznámí tuto skutečnost sociálnímu pracovníkovi na jeho služební telefon.

Jaké doklady je nutné mít s sebou

Cestovní doklad nebo jiný průkaz totožnosti.

Jaké jsou lhůty pro vyřízení

Orgán sociálně-právní ochrany dětí jedná bezodkladně, jednotlivé kroky jsou uzpůsobeny konkrétní situaci.

Kteří jsou další účastníci (dotčení) řešení životní situace

Ministerstvo vnitra ČR, Ministerstvo zahraničních věcí ČR, cizinecká police, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí v Brně, nestátní subjekty zabývající se problematikou pomoci uprchlíkům.

Podle kterého právního předpisu se postupuje

- ✓ Zákon č. 359/1999 Sb. - o sociálně právní ochraně dětí
- ✓ Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- ✓ Zákon č. 325/1999 Sb. - o azylu
- ✓ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR

Jaké jsou související předpisy

- ✓ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- ✓ Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy

Další informace

Nezletilí cizinci bez doprovodu patří do skupiny dětí, které jsou vysoce ohrožené a zranitelné ze strany převaděčů, obchodníků s lidmi, kteří vyhledávají děti pro sexuální průmysl nebo nucenou práci, nebo se mohou stát oběťmi válek nebo občanských konfliktů. V této souvislosti je zapotřebí věnovat zvýšenou pozornost osobám, které se pohybují kolem nezletilých cizinců bez doprovodu. Při podezření na ohrožení nezletilého cizince bez doprovodu trestnou činností je nutné splnit oznamovací povinnost vůči orgánům činným v trestním řízení a zabezpečit izolaci nezletilých cizinců bez doprovodu od těchto osob prostřednictvím předběžného opatření.

Informace o popisovaném postupu (o řešení životní situace) je možné získat také z jiných zdrojů a v jiné formě

Webové stránky MPSV ČR http://www.mpsv.cz/files/clanky/7291/Nezletily_cizinec.pdf

5. Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě

Základní informace k životní situaci

Zahrnuje v sobě všechny formy tělesného týrání, zneužívání a zanedbávání, duševního a citového týrání, zneužívání a zanedbávání a sexuálního zneužívání jak v aktivní tak i pasivní formě. Za týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte je považováno jakékoliv nenáhodné, vědomé (případně i nevědomé) jednání rodiče, vychovatele anebo jiné osoby vůči dítěti, jež je v dané společnosti nepřijatelné nebo odmítané a jež poškozuje tělesný, duševní i společenský stav a vývoj dítěte, popřípadě způsobuje jeho smrt.

Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Každý, kdo se o takovéto situaci doví, je nejen oprávněn ale i povinen upozornit orgán sociálně-právní ochrany na porušení povinností nebo zneužití práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti a na skutečnost, že rodiče nemohou plnit povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti. Rovněž samo dítě má právo požádat orgány sociálně-právní ochrany a zařízení sociálně-právní ochrany, pověřené osoby, školy, školská zařízení a zdravotnická zařízení o pomoc při ochraně svého života a dalších svých práv. Tyto orgány, právnické a fyzické osoby a pověřené osoby jsou povinny poskytnout dítěti odpovídající pomoc. Dítě má právo požádat o pomoc i bez vědomí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte.

Jaké jsou podmínky a postup pro řešení životní situace

Zákonné normy, které se vztahují k situacím, kdy je ohrožené dítě, jsou dvojího druhu. Jednak je to zákon o sociálně-právní ochraně dětí (č.359/1999 Sb.) jednak trestní zákoník č.(40/2009 Sb.), kde je uvedeno, že nepřekážení trestného činu (tedy situace, kdy trestnému činu nezabráníme) či jeho neoznámení (víme, že byl trestný čin spáchán, a necháme si to pro sebe) může vést k tomu, že budeme sami stíháni (dopustíme se sami činu trestného).

Jakým způsobem můžete zahájit řešení životní situace

Podáním oznámení na Městský úřad Nový Jičín, oddělení sociálně-právní ochrany dětí, následné kroky jsou v kompetenci sociálního pracovníka městského úřadu. Toto oznámení lze učinit jakoukoliv formou, tj. telefonicky, písemně, osobně i mailem, prošetřována jsou i anonymní oznámení. V případě podezření ze spáchání trestného činu platí tzv. oznamovací povinnost (viz bod 6), oznamovatel by se měl obrátit přímo na orgány činné v trestním řízení (Policie ČR, státní zastupitelství).

Na které instituci životní situaci řešit

Městský úřad Nový Jičín, Divadelní 1, Nový Jičín, odbor sociálních věcí, oddělení sociálně-právní ochrany dětí, případně Policie ČR či státní zastupitelství.

Kde, s kým a kdy životní situaci řešit

S Policií ČR nepřetržitě, se sociálními pracovníky oddělení sociálně právní ochrany dětí v době úředních hodin.

Jaké doklady je nutné mít s sebou

V případě osobního jednání je vhodné předložit občanský průkaz, přijímáme i anonymní sdělení.

Jaké jsou lhůty pro vyřízení

Zainteresované orgány jednájí bezodkladně, jednotlivé kroky jsou činěny na základě vyhodnocení situace odpovědným pracovníkem.

Kteří jsou další účastníci (dotčení) řešení životní situace

Rodiče, nezletilé děti, další rodinní příslušníci, školská zařízení, zdravotnická zařízení, neziskové organizace zaměřující se na pomoc ohroženým dětem.

Jaké další činnosti jsou po žadateli požadovány

Oznamovatel může být následně kontaktován Městským úřadem Nový Jičín, oddělením sociálně-právní ochrany dětí, s žádostí o součinnosti při následném řešení situace ohroženého dítěte.

Podle kterého právního předpisu se postupuje

- ✓ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- ✓ Úmluva o právech dítěte sdělení č. 104/1991 Sb.

Jaké jsou související předpisy

- ✓ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- ✓ Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- ✓ Zákon č. 30/2000 Sb., občanský soudní řád

Nejčastější dotazy

Lze učinit anonymní podání?

Ano, v případě žádosti oznamovatele je zachována jeho anonymita.

6. Náhradní rodinná péče - adopce (osvojení), poručenská a pěstounská péče

Základní informace k životní situaci

Děti svěřené do péče jiné osoby než rodiče.

Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Zletilá svéprávná osoba, v případě osvojení manželé, popřípadě jeden z manželů.

Jaké jsou podmínky a postup pro řešení životní situace

Vyplnění předepsaných formulářů, vyjádření lékaře o zdravotním stavu žadatele.

Jakým způsobem můžete zahájit řešení životní situace

Kontaktováním pracovníků Městského úřadu Nový Jičín, oddělení sociálně-právní ochrany dětí, kteří se zabývají náhradní rodinnou péčí (NRP).

Na které instituci životní situaci řešit

Městský úřad Nový Jičín, Divadelní 1, Nový Jičín, odbor sociálních věcí, oddělení sociálně-právní ochrany dětí.

Kde, s kým a kdy životní situaci řešit

Se sociálními pracovníky odboru sociálních věcí, oddělení sociálně právní ochrany dětí, kteří se zabývají náhradní rodinnou péčí, a to v době úředních hodin, popřípadě po předchozí telefonické domluvě i mimo tyto úřední hodiny.

Jaké doklady je nutné mít s sebou

Platný občanský průkaz (další informace získá občan na odboru sociálních věcí).

Jaké jsou potřebné formuláře a kde jsou k dispozici

Žádosti jsou k dispozici na sociálním odboru, oddělení sociálně právní ochrany dětí, popřípadě na webových stránkách MPSV ČR (www.mpsv.cz).

Jaké jsou lhůty pro vyřízení

Žádost je zpracována do 30 dnů a odeslána na Krajský úřad Moravskoslezského kraje v Ostravě.

Kteří jsou další účastníci (dotčení) řešení životní situace

Žadatel, Krajský úřad Moravskoslezského kraje v Ostravě, příslušný okresní soud dle místa trvalého pobytu osvojovaného dítěte, rodiče nezletilého dítěte (ne vždy).

Jaké další činnosti jsou po žadateli požadovány

Dobrý zdravotní stav, opis z rejstříku trestů, souhlas o vyžádání osobních údajů žadatelů, účast na psychologické přípravě žadatelů o náhradní rodinnou péčí (NRP).

Podle kterého právního předpisu se postupuje

- ✓ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- ✓ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- ✓ Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- ✓ Zákon č. 30/2000 Sb., občanský soudní řád

Jaké jsou související předpisy

- ✓ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, v platném znění
- ✓ Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, v platném znění

Jaké sankce mohou být uplatněny v případě nedodržení povinností

Vyřazení žádosti z evidence žadatelů.

Nejčastější dotazy

Kde a jakým způsobem lze požádat o svěřeni dítěte do náhradní rodinné péče?

Žádosti o zařazení do evidence žadatelů o přijetí dítěte do náhradní rodinné péče se podávají na sociálním odboru úřadu obce s rozšířenou působností v místě trvalého bydliště žadatelů (v případě manželů v místě trvalého bydliště jednoho z nich). Sociální pracovnice, která má náhradní rodinnou péči na starost, žadateli vydá příslušný formulář žádosti a sdělí, jaké další doklady bude třeba k žádosti přiložit (např. potvrzení o zdravotním stavu od praktického lékaře, potvrzení o výši příjmů apod.). Následně pracovnice také navštíví rodinu žadatele za účelem sociálního šetření a vyžádá si opis z jeho rejstříku trestů.

Jaké jsou „čekací doby“ na dítě?

Délka doby čekání na dítě se odvíjí od konkrétní situace v kraji. Ovlivňuje ji počet dětí, které jsou nahlášené jako vhodné pro svěřeni do náhradní rodinné péče a počet žadatelů zařazených do evidence. Vliv na délku této doby mají také konkrétní představy žadatelů o přijímaném dítěti, míra jejich tolerance k osobní a rodinné anamnéze dětí a volba formy náhradní rodinné péče.

Co je to pěstounská péče na přechodnou dobu?

Soud může na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí svěřit dítě do pěstounské péče na přechodnou dobu osobám v evidenci krajského úřadu, a to na dobu:

- a) po kterou nemůže rodič ze závažných důvodů dítě vychovávat;
- b) po jejímž uplynutí může matka dát souhlas k osvojení nebo po kterou může rodič souhlas k osvojení dítěte odvolat;
- c) do nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tom, že souhlasu rodičů k osvojení není třeba.

Pěstounská péče na přechodnou dobu trvá maximálně jeden rok, v případě postupného svěřeni sourozenců to může být jinak. Na pěstouna poskytujícího pěstounskou péči na přechodnou dobu je pohlíženo jako na profesionála, který poskytuje specifickou službu ohroženým dětem.

Vzhledem k náročnosti této péče jsou na žadatele o tuto formu náhradní rodinné péče kladena i náročnější kritéria než na běžné pěstouny.

Co je to dohoda o výkonu pěstounské péče?

Z novely zákona o sociálně právní ochraně dětí vyplývá povinnost pěstounů uzavřít do 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o svěřeni nezletilého dítěte do péče pěstounů dohodu o výkonu pěstounské péče. Tato dohoda se uzavírá mezi pěstounem s OSPOD nebo pověřenou osobou či organizací a upravuje práva a povinnosti pěstounů. Uzavřením dohody si pěstoun zajistí celou řadu služeb, které by mu měly poskytnout potřebnou podporu při výchově dětí v náhradní rodinné péči. Dohodu může klient i bez udání důvodu kdykoli vypovědět a najít jiného poskytovatele, který jeho potřeby splní lépe.

Více zde: <http://www.latusprorodinu.cz/dohoda-o-vykonu-pp/>

7. Řešení právního postavení dítěte při rozpadu soužití rodičů

Základní informace k životní situaci

V případě, že došlo k rozpadu soužití rodičů nezletilých dětí, je potřeba upravit péči a výživu k těmto nezletilým dětem. Soudní úprava péče a výživy k nezletilým dětem je podmínkou pro to, aby mohlo dojít k rozvodu manželství rodičů. Pokud se nezletilí narodili s nesezdaného soužití rodičů, záleží na rodičích, zda si budou úpravu péče a výživy k nezletilým dětem řešit prostřednictvím soudu, nebo zda se na tom dohodnou bez soudního řízení.

Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Rodič nezletilých dětí.

Jaké jsou podmínky a postup pro řešení životní situace

Pro řešení situace je potřeba podat návrh soudu na úpravu výchovy a výživy k nezletilým dětem. Může se jednat o návrh jednoho z rodičů nebo společný návrh rodičů na schválení jejich dohody. Místní příslušnost soudu se řídí místem faktického pobytu dítěte. Městský úřad následně na základě usnesení soudu vystupuje jako kolizní opatrovník, který hájí v probíhajícím soudním řízení zájmy nezletilých dětí, dbá na jeho blaho, práva a oprávněné zájmy.

Jakým způsobem můžete zahájit řešení životní situace

Podáním návrhu k soudu (ve třech vyhotoveních), popřípadě návštěvou orgánu sociálně-právní ochrany dětí – Městského úřadu Nový Jičín, oddělení sociálně-právní ochrany dětí, kde získáte podrobné informace, jak v této situaci postupovat.

Na které instituci životní situaci řešit

Okresní soud v Novém Jičíně, Městský úřad Nový Jičín, oddělení sociálně-právní ochrany dětí

Kde, s kým a kdy životní situaci řešit

V případě, že se občan obrátí na Městský úřad Nový Jičín, při řešení situace jim budou nápomocni sociální pracovníci oddělení sociálně právní ochrany dětí.

Jaké doklady je nutné mít s sebou

- ✓ Občanský průkaz.
- ✓ Rodný list dítěte.
- ✓ Oddací list.

Kteří jsou další účastníci (dotčení) řešení životní situace

Nezletilé děti, soud, městský úřad jako kolizní opatrovník nezletilých dětí.

Jaké další činnosti jsou po žadateli požadovány

Spolupráce s orgánem sociálně-právní ochrany dětí při zjišťování poměrů nezletilých dětí, o kterých městský úřad podává zprávu soudu pro účely řízení o úpravu péče a výživy k nezletilým dětem.

Podle kterého právního předpisu se postupuje

- ✓ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- ✓ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- ✓ Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

- ✓ Zákon č. 30/2000 Sb., občanský soudní řád

Jaké jsou související předpisy

- ✓ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

Jaké jsou opravné prostředky a jak se uplatňují

Proti rozsudku soudu je možné se v zákonné lhůtě odvolat ke krajskému soudu prostřednictvím okresního soudu

Jaké sankce mohou být uplatněny v případě nedodržení povinností

V případě, že rodiče nebudou schopni řešit problémy spojené výchovou dítěte bez odborné poradenské pomoci, zejména při sporech o úpravě péče dítěte nebo úpravě styku s dítětem, může obecní úřad obce s rozšířenou působností uložit rodičům povinnost využít odbornou poradenskou pomoc. V případě, že si nesplní tuto povinnost, je toto jejich jednání považováno za přestupek, za který mohou být sankcionována pokutou až do výše 20 000,- Kč.

Nejčastější dotazy

O čem soud při úpravě rodičovské zodpovědnosti k nezletilým dětem rozhoduje a jaké jsou možnosti péče o děti po rozchodu rodičů?

Soud při úpravě péče a výživy k nezletilým dětem rozhoduje zejména o tom, komu budou nezletilí svěřeni do výchovy a jak bude každý z rodičů přispívat na jejich výživu. Soud tedy rozhoduje o tom, zda budou děti svěřeny do společné nebo střídavé péče obou rodičů, je-li to v zájmu dítěte a mají-li rodiče o takovou výchovu zájem, nebo do výlučné péče jednoho z rodičů.

Kdy se můžeme rozvést dohodou?

Rozvod dohodou - nesporný rozvod je možný, pokud manželství trvalo alespoň jeden rok a manželé alespoň půl roku nežijí manželským životem a nevedou společnou domácnost. Podmínkou není oddělené bydliště, manželé mohou bydlet ve společném bytě, ale neměli by vést společný život. Aby soud rozvedl manželství nespornou cestou, je nutné se dohodnout jak na úpravě péče a výživy dětí, tak i na majetkovém vyrovnání.

Když jsme se dohodli na střídavé péči, musíme do návrhu napsat i výživné?

Při střídavé péči nemusí být výživné nutně stanoveno, protože oba rodiče se stejným dílem podílejí na osobní péči o dítě. Přesto se soudy spíše přiklánějí k vyměřování výživného oběma rodičům navzájem, i když to může vypadat nesmyslně. Placení výživného je součástí rodičovských povinností a v případě sporů je pak jasně vidět, jak si který rodič svoje povinnosti plní. Někdy platí jeden rodič vyšší výživné než druhý, pokud je výrazný rozdíl v příjmech mezi rodiči. Do návrhu můžete uvést, že rodiče si výživné navzájem platit nebudou, záleží pak na soudu, k jakému řešení se přikloní.

8. Těhotná nezletilá žena

Základní informace k životní situaci

Pokud otěhotní nezletilá dívka, novela zákona o rodině č. 91/1998 Sb. přináší možnost soudu přiznat rodičovskou odpovědnost ve vztahu k péči o dítě i nezletilému rodiči dítěte, který dosáhl věku šestnácti let, má-li předpoklady pro výkon práv a povinností, které vyplývají z rodičovské odpovědnosti. Tato emancipace je možná jak ve vztahu k nezletilé matce, tak i otci. Nezletilý rodič se tedy smí o dítě osobně starat, zajišťovat jeho výživu, zdravotní péči. Nezletilý rodič není zákonným zástupcem svého dítěte, nemůže tedy jednat jeho jménem, nemůže své dítě zastupovat.

Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Zákonný zástupce či jiná osoba odpovědná za výchovu těhotné nezletilé ženy.

Jaké jsou podmínky a postup pro řešení životní situace

- ✓ Jestliže je otec dítěte plnoletý, má způsobilost k právním úkonům a vztah rodičů budoucího dítěte je v pořádku, stačí uznat otcovství k nezletilému dítěti u okresního soudu.
- ✓ Jestliže otec dítěte je sám nezletilý, musí se dítě svěřit rozhodnutím soudu do péče jiné osoby (zpravidla některému z prarodičů na základě jejich návrhu) a otci dítěte se stanoví výživné, pokud jsou splněné podmínky výdělků.
- ✓ Jestliže otec není ochoten uznat otcovství k dítěti, zmocní Okresní soud v Novém Jičíně oddělení sociálně právní ochrany dětí k sepsání žaloby o určení otcovství po narození dítěte.
- ✓ Na návrh zákonného zástupce nezletilé těhotné ženy je možné žádat o úhradu části výživného a nákladů spojených s narozením dítěte předem, jestliže nejsou pochyby o otcovství dotyčného muže.
- ✓ U budoucí matky mladší 15 let je orgánům činným v trestním řízení podán podnět na trestní stíhání otce pro pohlavní zneužívání.

Jakým způsobem můžete zahájit řešení životní situace

Kontaktovat Městský úřad Nový Jičín, oddělení sociálně-právní ochrany dětí.

Na které instituci životní situaci řešit

Městský úřad Nový Jičín, odbor sociálních věcí, oddělení sociálně právní ochrany dětí, Divadelní 1, Nový Jičín.

Kde, s kým a kdy životní situaci řešit

Se sociálními pracovníky odboru sociálních věcí, oddělení sociálně právní ochrany dětí v úředních hodinách, popřípadě po předchozí telefonické domluvě i mimo tyto úřední hodiny.

Jaké doklady je nutné mít s sebou

- ✓ Občanský průkaz matky.
- ✓ Rodný list matky.
- ✓ V případě, že je dítě již narozené, jeho rodný list.

Jaké jsou poplatky a jak je lze uhradit

Nehradí se žádné poplatky. V případě žaloby na určení otcovství se vypracovává znalecký posudek. O výši úhrady za vypracování znaleckého posudku a souvisejících nákladů rozhoduje soud dle platných právních předpisů. Výše nákladů se pohybuje kolem 10 000,- Kč.

Jaké jsou lhůty pro vyřízení

Situace je řešena bezodkladně.

Kteří jsou další účastníci (dotčení) řešení životní situace

Okresní soud, zákonní zástupci nezletilé těhotné ženy, městský úřad jako kolizní opatrovník.

Jaké další činnosti jsou po žadateli požadovány

Následná spolupráce s orgánem sociálně-právní ochrany dětí Městského úřadu Nový Jičín.

Elektronická služba, kterou lze využít

Nelze využívat tuto službu vzhledem k intimitě údajů, se kterými se pracuje respektive pouze pro první kontakt občana se sociálním pracovníkem.

Podle kterého právního předpisu se postupuje

- ✓ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- ✓ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- ✓ Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- ✓ Zákon č. 30/2000 Sb., občanský soudní řád

Jaké jsou související předpisy

- ✓ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

Nejčastější dotazy

Dosáhne občan plnoletosti uzavřením sňatku?

Ano, ale musí být starší 16 let.

9. Úmrtí rodičů (rodiče) nezaopatřeného dítěte

Základní informace k životní situaci

Ocitne-li se nezletilé dítě v důsledku úmrtí rodičů bez péče přiměřené jeho věku, je obecní úřad povinen poskytnout dítěti neodkladnou pomoc a o přijatém opatření neprodleně uvědomit obecní úřad obce s rozšířenou působností. V případě takové situace podá pracovník sociálně právní ochrany dětí k soudu návrh na vydání předběžného opatření. Soud je o takovémto návrhu povinen rozhodnout bezodkladně, nejpozději do 24 hodin. Na základě vydaného předběžného opatření se dítě umístí do péče příbuzných, pěstounů nebo do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Následně se řeší právní postavení dítěte, zejména to, komu bude dítě svěřeno do péče trvale a kdo bude vykonávat funkci zákonného zástupce - poručníka.

Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Obecní úřad v místě bydliště dítěte poskytnutím bezodkladné pomoci, obecní úřad obce s rozšířenou působností podáním návrhu na vydání předběžného opatření směrem k soudu. Osoba, která převzala dítě do své péče, je oprávněna podat návrh k soudu o svěřeni nezletilého do své péče (formou předběžného opatření nebo návrhem na svěřeni do péče).

Jaké jsou podmínky a postup pro řešení životní situace

Dítě je z důvodů úmrtí rodičů bez řádné péče.

Jakým způsobem můžete zahájit řešení životní situace

Kontaktováním Obecního úřadu v Rybí nebo Městského úřadu v Novém Jičíně, oddělení sociálně-právní ochrany dětí, návrhem k soudu, který podala osoba, která převzala dítě do své péče.

Na které instituci životní situaci řešit

Městský úřad Nový Jičín, odbor sociálních věcí, oddělení sociálně právní ochrany dětí, Divadelní 1, Nový Jičín.

Kde, s kým a kdy životní situaci řešit

Se sociálními pracovníky odboru sociálních věcí, oddělení sociálně právní ochrany dětí a to kdykoliv během dne a i v noci nepřetržitě, o nastalé situaci je možno avizovat Policii ČR v Novém Jičíně.

Jaké doklady je nutné mít s sebou

Občanský průkaz či jiný průkaz totožnosti.

Jaké jsou lhůty pro vyřízení

Okresní soud musí rozhodnout bezodkladně, nejpozději do 24 hodin od podání návrhu.

Kteří jsou další účastníci (dotčení) řešení životní situace

Příbuzní dítěte, kteří by dítě převzali do své výchovy, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, okresní soud, městský úřad jako kolizní opatrovník.

Jaké další činnosti jsou po žadateli požadovány

Spolupráce s pracovníky oddělení sociálně právní ochrany dětí při dalších krocích při řešení právního postavení dítěte.

Podle kterého právního předpisu se postupuje

- ✓ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- ✓ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- ✓ Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- ✓ Zákon č. 30/2000 Sb., občanský soudní řád
- ✓

Jaké jsou související předpisy

- ✓ Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře
- ✓ Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

Nejčastější dotazy

Jak vyřídit sirotčí důchod?

Nárok na sirotčí důchod vzniká dítěti, kterému zemřel jeden nebo oba rodiče (nebo osvojitel, nebo osoba, která dítě převzala do péče). Informace o tom, jaké jsou přesné podmínky nároku na sirotčí důchod, jaká je jeho výše a jak se o sirotčí důchod žádá, lze získat na příslušné pobočce České správy sociálního zabezpečení.

Další informace

Jde o velmi tíživou sociální situaci a doporučujeme příbuzným dětí či pracovníkům obecních úřadů, aby situaci konzultovali co nejdříve s pracovníky oddělení sociálně právní ochrany dětí.

Informace o popisovaném postupu (o řešení životní situace) je možné získat také z jiných zdrojů a v jiné formě

Jde o kombinaci několika právních předpisů a je výhodnější obrátit se na pracovníky Městského úřadu v Novém Jičíně, oddělení sociálně-právní ochrany dětí.